

Hornbæk Kirke

Påsken i Hornbæk Kirke

Kirken på Instagram

Snak om begravelser

Er døden *(stadig)* tabu?

Påske nærmer sig, og som bekendt handler den både om død, begravelse og – ikke mindst det vigtigste – opstandelse.

Emnet har i den seneste tid været aktuelt i medierne. DRs P1 har blandt andet flere serier, hvor døden er omdrejningspunktet, og hvor temaet typisk udfoldes gennem interviews med gæster i studiet. Det har også været debatteret, om vi her i Danmark kan indføre andre former for begravelse som fx i Tyskland, hvor det er muligt at blive ”formuldet”. Noget, landets kirkeminister vist har på skrivebordet til overvejelse.

Det er ikke et nemt emne at tale om, hverken om døden eller om begravelse. Slet ikke ens egen, eller når det gælder vores nærmeste familie eller venner. Samtidig er det vigtigt, for vi ved alle, at det kommer før eller siden, og helst siden – altså langt ud i fremtiden. I vores velfærdssamfund er vi ikke så tit tæt på døden, og vi behøver ikke at være det. Et velfungerende samfund tager sig af den slags,

og tanken er, at ”det rammer nok ikke mig” – altså først, når jeg eller mine bliver gamle. Sådan var det ikke før i tiden, hvor døden lå på lur, når du mindst ventede det. Eller i andre dele af verden, hvor man ikke lever lige så beskyttet som os.

I dette nummer har vi set nærmere på begravelsesformer gennem tiden, og vi har besøgt en gruppe af medvandlerne, der fik snakket lidt om emnet – ”hvad tænker I om begravelsesmåder?”.

Den tilstundende påske med Jesu død og opstandelse har bragt emnet på banen. Men påskens vigtigste budskab er, at det ikke slutter med døden. For derefter kommer opstandelse, og det rimer rigtig godt på naturens genkomst – foråret.

Det kristne budskab rummer både sorg og glæde, død og liv. Og glæden og livet og opstandelsen får det sidste ord – som når vintergækker og erantis spirer frem, og foråret får magten efter den kolde vinter.

Så kommer lyset, det grønnes, blomster og træer springer ud, og livet vender tilbage.

Rigtig glædelig opstandelse og glædeligt forår.

Jytte Berthelsen,
Formand for menighedsrådet

Sidste år i marts havde børnene travlt med at plante påskeiljer på en af de tomme grave på den gamle kirkegård, som vi kalder ”kirketjenerens lille have”.

Kirketjener Mia opfordrer børnene til at komme forbi og se til blomsterne, når de forhåbentlig snart begynder at spire frem.

Jubilæumsmedalje til Aase

Vores dygtige og allestedsnærværende sognehusassistent Aase Kjær fik sig lidt af en overraskelse sidst i januar. Mens hun havde været i byen efter ærinder, var salen i sognehuset blevet fyldt med spændte gæster, også borgmester Benedikte Kiær.

Aase skulle nemlig modtage den første jubilæumsmedalje i anledning af 600-års byjubilæet. Medaljen vil i løbet af året blive givet til mennesker, som fremmer fællesskaber – og det må vi sige, at Aase gør. **Stort tillykke!**

Død og liv og det derimellem

Af sognepræst Pernille Nærvig Petersen

Påske handler om de helt store temaer. Bristede håb og drømme, der ikke blev til noget. Fortvivlelse. Svigt og sorg. Død og mørke. Liv og lys.

Palmesøndag håber alle, at der er kommet en ny og god konge til byen, som vil gøre verden tryk og sikker igen ved at hjælpe de fattige og helbrede de syge. De jubler, selvom den ventede konge kommer ridende ind i byen på et æsel.

Skærtorsdag spiser Jesus med sine disciple og forudsiger, at en af dem vil forråde ham. Senere sidder han fortvivlet og bange i Gethsemane have og beder til Gud. Hans disciple falder i søvn – og én af dem, Judas, har fortalt de romerske soldater, hvor Jesus er, og forrader ham med et kys, så soldaterne ved, hvem de skal tage til fange.

Natten mellem torsdag og fredag sidder han i fængslet. Hans disciple, Peter, bliver spurgt om, han ikke var ven med Jesus. Peter benægter og husker så, at Jesus sagde, at de alle ville svigte.

Langfredag må Jesus bære sit kors til Golgatha, hvor han bliver sømmet op på korset. Han dør ved middagstid og lægges i en gravhule.

Påskedag går nogle kvinder ud til graven og ser, at den er tom. En engel siger til dem, at Jesus er opstået.

På 2. påskedag går to af hans disciple til en anden by, Emmaus, og følges med en fremmed mand. Da de spiser sammen med ham, opdager de, at han er den opstandne Jesus, der følges med dem.

Påskan kan læses som det forløb, vi alle skal igennem, når vi mister – sorgens forløb, hvor håbet går i stykker, livet går i stå, alt bliver mørkt – og bagved bryder lyset alligevel igennem. Der er et nyt lys bagved gravens mørke.

Når vi mister et menneske, vi elsker, er det vigtigt for os at få sagt godt farvel. I en kirkelig bisættelse eller begravelse hører vi ordene om genopstandelsen som et løfte om, at den døde har liv hos Gud. Begravelsesskikke har ændret sig gennem tiden efter og afspejler også vores håb om, hvad der ligger efter døden. Det kan du læse mere om på næste side.

Kirkegårde rummer givetvis på mange hemmeligheder. Og nogle gange overraskelser. Da kirkegårdsgartner Bjarne Poulsen i efteråret skulle gøre klar til at flytte en stor gammel sten, fik han vippet den på hjerkant og blev ganske overrasket over at finde en inskription på undersiden:

Harriet v Bornemann, født 14/10 1854 og død 28/10 1919.

Hendes fulde navn var Harriet Sophie Caroline Julia Wilhelmine Ernestine Bornemann og kom fra en adelsfamilie fra Bjergbygård ved Holbæk. Hun giftede sig med en officer fra hæren, von Schmidten, med rødder bl.a. i Nordsjælland. Hun bosatte sig i Hornbæk efter sin mands død.

Hvordan bliver vi sendt afsted på den sidste rejse...

Af sognepræst Pernille Nærvig Petersen

Begravelser i Danmark har set meget forskellige ud gennem historien. Den måde, vi tager afsked med vores døde på, fortæller noget om, hvordan vi forstår livet, fællesskabet – og det, der måske venter efter døden.

I stenalderen levede mennesker tæt på døden. Mange døde tidligt, og der fandtes ingen faste regler for begravelser. De døde kunne begraves enkeltvis, sammen med andre – eller helt tæt på bopladserne, nogle gange endda i køkkenmøddinger. Gravgaver og okkerfarver antyder, at døden allerede dengang blev tillagt betydning, men uden ensartede ritualer.

I bondestenalderen og bronzealderen bliver begravelser mere monumentale. Store gravhøje, dysser og jættestuer vidner om dyrkelse af forfædre og om, at de døde fortsat, var en del af de levendes liv. Senere bliver ligbrænding udbredt, og gravgaver får mere symbolsk karakter.

I jernalderen og vikingetiden findes både jordfæstelser og ligbrændinger side om side. Begravelsen afspejler status og lokal tradition, og især blandt eliten bliver gravhøje og skibsgrave brugt. De døde får personlige ejendele med sig, som om livet fortsætter i en anden form.

Med kristendommens indtog i middelalderen ændres begravelsesskikkene markant. Kirken overtager ansvaret, hedenske ritualer forsvinder, og ligbrænding forbydes, fordi man forestillede sig, at opstandelsen skete, når de døde på den yderste dag kravlede op af gravene. Begravelsen bliver et kristent ritual med fokus på opstandelse, sjæl og frelse – og foregår hurtigt efter dødsfaldet.

Efter reformationen bliver jordpåkastelsen ”af jord er du kommet, til jord skal du blive, af jorden skal du igen opstå” helt central, og i renæssancen får individet større betydning: ligprædikener til at sikre den dodes eftermæle, gravsten og testamente vinder frem. I 1700- og 1800-tallet bliver det en profession at være bedemand, og bedemanden tager sig af mange af de opgaver, som familien tidligere tog sig af. Mange steder stod den døde lit de parade nogle dage, før kisten blev sunget ud og båret til graven, hvor der blev holdt en kort, upersonlig prædiken. Fra 1870-erne blev det i fine kredse almindeligt at bære kisten til kirken, hvor der blev holdt en personlig ligprædiken efterfulgt af et mindesamvær. Kremering begyndte igen i 1880-erne som et hygiejnisk tiltag efter koleraen, og fra 1900 og frem bliver kremering mere og mere almindeligt.

I dag bliver knap 88 % af de døde kremeret. Mange får urnen sat ned på kirkegården, enten på eget gravsted eller i fællesgrav. Siden 1991 har det været lovligt at sprede asken over åbent vand. Andelen af askespredninger over åbent vand ligger lige over 10 % og er i stigning. Nye begravelsesformer såsom formuldning og vandkremering, hvor kroppen nedbrydes hurtigere end ved jordbegravelse og måske mere miljøvenligt end ved kremering, ses i vores nabolande, men er ikke kommet til Danmark endnu.

OLDEFAR FÅR EN ORDENTLIG KRAMMER

En aften i februar mødtes en gruppe af medvandlerne til en snak om, hvilke tanker de har gjort sig om begravelser og bisættelser. Både deres egne og dem, de har stået for gennem tiden.

Mange af kvinderne har erfaringer fra begravelser af forældre, søskende eller deres mænd.

”Vi har et familiegravsted her på kirkegården”, fortæller en af kvinderne. ”Så der er ikke meget tvivl om, hvad der skal ske med mig – jeg skal også ligge der. Sådan er det bare. Sammen med mor, mormor, mand og en lang række slægtninge. Det er min søn ikke i tvivl om, så han behøver ikke tage stilling til det. På et tidspunkt talte min mormor om at nedlægge gravstedet, men det protesterede han over, og det er jeg da glad for i dag.”

Generelt er kvinderne dog enige om, at de vil overlade til deres børn at bestemme, hvordan det skal være.

”Vi vil ikke belaste dem med at skulle passe et gravsted”, siger de næsten samstemmende. Børnene bor ofte længere væk, og så skal de ikke forpligtes til hverken besøg eller pasning.

På spørgsmålet om, hvorvidt de har talt med deres børn om det, svarer de fleste nej. Og flere er i tvivl om det er en god ide. Hjælper det egentlig børnene, hvis man taler med dem om det? Eller er det bedre, at kvinderne selv tager beslutningerne om begravelse eller bisættelse? Til sidst indrømmer nogle, at det måske alligevel ville være en god idé at tage samtalen med børnene.

Nogle af kvindernes forældre havde i sin tid faktisk selv valgt sted og måde, og det var jo lidt rart, at man ikke stod helt alene med de beslutninger, indrømmer de.

”Min mand døde meget tidligt, fortæller en af kvinderne. Vi var så unge, og så blev det, som det blev, og han blev bisat. I dag taler jeg ikke om døden med mine børn, for vi har det sådan, at her i huset skal ingen dø!”

For de efterladtes skyld

Et gravsted er jo først og fremmest for de efterladtes skyld, er de enige om, og derfor er det meget op til de efterladte, hvad der skal ske. I starten besøger man gravstedet ofte, siger de, men med tiden bliver det sjældnere og sjældnere. Og nogle gange gør det bare én ked af det at stå der, fortæller flere af kvinderne. Børn er mere ligefremme. ”Mit oldebarn savner sin oldefar”, fortæller en af kvinderne. ”Så går vi en tur på kirkegården, og så får oldefars gravsten en rigtig krammer! Så jo – oldebarnet har i hvert fald megen glæde af at have et sted at besøge”, fortæller oldemor smilende.

Hvad mon de sørger over? Sådan lød snakken ved det gamle maleri fra kirken.

KIRKEN MED I LOMMEN

Af sognepræst Lizzette Harritsø Lauritzen

Kirken skal selvfølgelig være til stede der, hvor folk er. Det er faktisk vores vigtigste opgave! Det gælder også for de sociale medier. For det er dér, rigtig mange mennesker opholder sig, når de venter på toget, når de keder sig, eller når de ikke kan sove.

I Hornbæk Kirke har vi i en årrække været aktive på Instagram. Her deler vi små glimt af tro, fællesskab og refleksion, som folk kan tage med sig som et lille stykke kirke i lommen.

Det handler om at skabe relationer, nedbryde fordomme og vise, at kirken ikke er hverken langt væk eller utilnærmelig. Når folk ser os – kirkens personale - lærer de os at kende, oplever hvem vi er, og hvad kirke kan være i dag.

Den seneste tid har vi oplevet en stor interesse for vores arbejde. Vi har talt med journalister, kolleger fra det danske kirkelandskab har kontaktet os for at høre mere, og Pernille og jeg har været tidligt oppe og en tur i Go'morgen Danmark for at fortælle om vores tanker med Instagram.

Moderne kirke handler om at møde mennesker dér, hvor de lever deres liv – både fysisk og digitalt. Instagram erstatter ikke gudstjenester eller fællesskab i kirkerummet, men det tager heller ikke noget fra det fællesskab. Tværtimod. Der er heldigvis ikke tale om et enten/eller her. Instagram åbner døre, skaber nysgerrighed og minder os om, at kirken kan være nærværende og levende – også når man ikke står i kirkedøren.

At have kirken med i lommen er også at være en del af menigheden.

mortendahl 21 min. · af forfatteren
I gør det skide godt 😊 kh kirkeministeren
Svar Svar med en reel Skjul 1

PÅSKEN I HORNBAÆK KIRKE

Palmesøndag

Søndag 29. marts kl. 10-13

Ved du egentlig hvorfor vi fejrer påske?
ved Lizette Harritsø Lauritzen

Kom til familiegudstjeneste og efterfølgende krea-værksted, og bliv klogere på påskens fortælling og traditioner.

Kl. 10: Familiegudstjenesten er for børn og voksne i alle aldre. Der vil være historiefortælling, leg, sang og musik.

Kl. 11-13: Krea-værksted i sognehuset. Kom og lav flot og festligt påskepynt, og hør mere om, hvad alle de kyllinger, æg og lam har med påske at gøre.

I er velkomne til at deltage i hele dagen eller i dele af den, som det passer ind i familien. Vi glæder os til at se jer til en skøn påskeindledning!

Skærtorsdag

Torsdag 2. april kl. 18

Måltidsgudstjeneste i sognehuset
ved Lizette Harritsø Lauritzen

Ved denne gudstjeneste tager vi det kristne nadverfællesskab meget bogstavelig, idet vi inviterer til påskemiddag i sognehuset. Gudstjeneste og måltid flettes sammen i en vekselvirkning mellem musik, læsninger,

salmer, prædiken og spisning.

Af hensyn til maden skal tilmelding ske via kirkens hjemmeside **senest den 23. marts**. Ved spørgsmål til arrangementet kan kirkekontoret kontaktes på tlf. 49 76 19 60 eller mail stbb@km.dk.

Langfredag

Fredag 3. april kl. 10

Liturgisk gudstjeneste
ved Pernille Nærvig Petersen

Igen gennem udvalgte bibeltekster indføres vi i Jesu Kristi Lidelseshistorie fra tilfangetagelsen i Gethsemane have over Herodes' og Pilatus' ansvarsfralæggelse til Jesu berømte ord: "Min far, min far, hvorfor har du forladt mig?".

Påskedag

Søndag 5. april kl. 10

Festlig gudstjeneste
ved Pernille Nærvig Petersen

Herren er opstandet! Vi fejrer påskens højtidssdag med lidt ekstra kraft på musikken, og efterfølgende drikker vi et lille glas bobler til kirkekaffen.

Ved gudstjenesten deltager trompetsolist Tanja Fanth Andersen.

Spirekoret

Det er for piger og drenge, der går i 2.-5. klasse. Hvis du har lyst til at være med, kan du kontakte kordegn Stine Brofeldt, der leder Spirekoret. Du træffer Stine på mail stbb@km.dk eller tlf. 49 76 19 60.

Deltagere hentes hver fredag i SFO af kordegnen kl. 14.30. Koret synger i kirken kl. 15-16.30, dog ikke i skoleferierne. Det er gratis at deltage.

Vær med i koret og

- ✧ Lær at synge i kor
- ✧ Bliv god til at stå frem og optræde
- ✧ Lær at synge, samarbejde og lytte til andre
- ✧ Lær rytmer og at synge spændende og sjove sange og salmer
- ✧ Få gode sociale oplevelser ved at synge sammen med andre og at optræde for familie og venner.

2. Påskedag

Mandag 6. april kl. 10

Musik- og meditationsgudstjeneste
ved Lizette Harritsø Lauritzen .

Påskan afrundes med en stille meditativ stund i samarbejde mellem fløjtenist Tine Karlshøj og sognepræst Lizette Harritsø Lauritzen.

Sid eller lig på måtter på kirkegulvet eller på bænke, og lad harpens himmelske klang bringe ro og afspænding til både krop og sjæl. Gudstjenesten vil veksle mellem musik, guidet meditation, ord og stilhed.

Det skal vi lave når vi mødes:

- ✧ Synge og hygge os sammen en gang om ugen
- ✧ Lære kirken at kende
- ✧ Være med til Stjernestunder og familiegudstjenester (ca. 10 om året).

Babysalmesang

Kom og få en stund med sang, nærvær og glæde med dit barn. Et nyt hold Babysalmesang begynder den 1. april.

Babysalmesang er for de mindste i alderen 2-9 måneder sammen med deres mor og/eller far. Babysalmesang forløber over 12 gange og koster 300 kr. Vi mødes i kirken hver onsdag kl. 10.

Kontakt Stine Brofeldt på tlf. 49 76 19 60 eller via mail på stbb@km.dk. Tilmelding sker på www.hornbaekkirke.dk.

Palmesøndag

Jesus red ind i
Jerusalem på et æsel

Han blev modtaget
som en konge på
palmeblade

Skærtorsdag

Jesus spiste et sidste
måltid med sine
disciple, og han
vaskede deres fødder

Han blev taget til
fange senere på
aftenen

Langfredag

Jesus blev dømt til
døden

Han blev korsfæstet,
døde og blev
begravet

Påskedag

Jesus opstod fra
graven

Han overvandt
dermed døden
og mørket

2. Påskedag

Vi fejrer opstandelsen

Og vi fejrer at
Jesus viste sig for
disciplene i livet

FREDAGSTRÆF

Vi mødes i sognehuset kl. 14.00 og slutter ca. kl. 16.00 – bortset fra udflugt og afslutning, der er annonceret med andre tidspunkter. Ved udflugter og andre arrangementer med betaling, er tilmeldingen først gyldig, når der er betalt. Betalingen skal ske ved kontooverførsel til kirkens konto i Nordea reg. 2255 kontonr. 1940008112 eller på MobilePay nr. 679971.

Vi holder fredagstræf med tilmelding fra gang til gang, og det vil ske efter først til mølle-princippet. Der er gratis adgang. Der serveres kaffe og kage for 30 kr.

Tilmelding skal ske til Aase Kjær på tlf. 40 48 71 59 eller mail aase.kjaer@hotmail.dk

Sognepræsten fortæller
Pernille Nærvig Petersen fortæller om sin vej til Hornbæk.
Dato: 6. marts

Livets overraskelser
Søren Hermansen, tidligere sognepræst. Livet er forunderligt, og tænk at du er til.
Dato: 27. marts

Udflugt til Ringovnene
Udflugt til Ringovnene i Nivå med guidet rundvisning, frokost på Nivå golfklub, og derefter udstilling på Nivågaard – Skovens tid med efterfølgende kaffe og kage. Pris 375 kr. Tilmelding og betaling senest den 27. marts.
Dato: 10. april, kl. 9.30.

Afslutning
Afslutning med frokost og fællessang med sommerens salmer og sange v. Jan Reich. Pris 200 kr. Tilmelding og betaling senest den 10. april.
Dato: 24. april, kl. 13

Stjernestunder – for børn og voksne
Hver gang starter vi med en lille andagt i kirken, hvor historier, leg, kreativitet og musik er i højsædet. Efterfølgende spiser vi aftensmad sammen i sognehuset.

Tirsdag 28. april kl. 17: Hjælp! Om at få den og give den.

PRAKTISK

Sognepræst
Lizette Harritsø Lauritzen
Træffes efter aftale.
Tlf: 51 61 01 10 / lha@km.dk

Mailadresse til sikker mail kan findes på www.hornbaekkirke.dk

Sognepræst
Pernille Nærvig Petersen
Træffes efter aftale.
Tlf. 21 77 14 73 / pn@km.dk

E-mail til Hornbæk Sogns
Menighedsråd: 7441@sogn.dk

Kirkekontoret
Kordegne Stine Brofeldt
Kirkestien 1, 3100 Hornbæk.

Åbningstider tirsdag til fredag 9-12.30, samt efter aftale.
Tlf: 49 76 19 60 / stbb@km.dk

Organist Jan Reich
Tlf: 21 76 46 75 / jre@km.dk

Kirketjener Mia Andersson
Tlf: 51 61 01 27 / kirketjener@hornbaekkirke.dk

Fotografer: Medmindre andet er nævnt, er fotos taget af kirkens personale eller menighedsråd.

Kirkegården
Henvisning til Helsingør Kirkegård, Møllebakken 5, 3000 Helsingør.
Tlf: 49 21 05 89
mandag-fredag kl. 9-13.

Sogneassistent Aase Kjær Rald
Tlf: 40 48 71 59 / aase.kjaer@hotmail.dk

Kirkeværge Henrik J. Kert Jensen
Tlf: 30 45 61 76

Menighedsrådsformand
Jytte Berthelsen
Per Bjørnsvej 6a, 3100 Hornbæk
Telefontid: mandag og onsdag kl. 8-9 på Tlf: 28 74 08 83.

Kirkebladet/hjemmesiden
Ansvarshavende redaktør: Jytte Berthelsen
Webmaster: Jan Reich, Tlf: 21 76 46 75

Redaktionsudvalg
Lizette Harritsø Lauritzen, Maria Dalsgaard,
Tlf: 40 20 12 21 / maria@isherwood.dk
Michael Sørensen, msorensen.dk@gmail.com

Læs mere om fødsler, navngivning med og uden dåb, navneændring, vielser og navneændring på bryllupsdagen, begravelser og bisættelser på www.hornbaekkirke.dk.

HORNBAEKKIRKE.DK

HORNBAEK KIRKE

HORNBAEKKIRKE

GUDSTJENESTER

MARTS

- 1. mar.** 2. s. i fasten kl. 10, Pernille Nærvig, *Jesus uddriver en ond ånd*
- 8. mar.** 3. s. i fasten kl. 10, Lizette Harritsø Lauritzen, *Løgn eller sandhed?*
- 15. mar.** Midfaste kl. 10, Lizette Harritsø Lauritzen, *Jesus siger: Jeg er livets brød*
- 22. mar.** Mariæ Bebudelsesdag kl. 10, Pernille Nærvig, *Marias lovsang*
- 29. mar.** Palmesøndag kl. 10, Lizette Harritsø Lauritzen, *Påskeindledning for børn*

APRIL

- 2. apr.** Skærtorsdag kl. 18, Lizette Harritsø Lauritzen, Måltidsgudstjeneste i sognehuset, *Jesus vasker disciplenes fødder*
- 3. apr.** Langfredag kl. 10, Pernille Nærvig, Liturgisk Gudstjeneste, *Korsfæstelsen*
- 5. apr.** Påskedag kl. 10, Pernille Nærvig, *Jesu opstandelse*
- 6. apr.** 2. påskedag kl. 10, Lizette Harritsø Lauritzen, *Musik- og meditationsgudstjeneste*
- 12. apr.** 1. s. e. påske kl. 10, Pernille Nærvig, *Vogt mine får*
- 19. apr.** 2. s. e. påske kl. 10, Lizette Harritsø Lauritzen, *Mine får hører min røst*
- 26. apr.** 3. s. e. påske kl. 10, Lizette Harritsø Lauritzen, *Vejen, Sandheden og Livet*
- 28. apr.** Stjernestund kl. 17.00, Om at få hjælp og give den, kl. 17.30 spiser vi sammen

MAJ

- 3. maj** 4. s. e. påske kl. 10, Pernille Nærvig, *Enhver, som gør synden, er syndens træ*
- 10. maj** 5. s. e. påske kl. 10, Lizette Harritsø Lauritzen, *Jesu ypperstepræstelige bøn*
- 14. maj** Kristi Himmelfartsdag kl. 10, Lizette Harritsø Lauritzen, Konfirmation
- 16. maj** Lørdag kl. 10, Pernille Nærvig, Konfirmation
- 17. maj** 6. s. e. påske kl. 10, Pernille Nærvig, *Jesu ypperstepræstelige bøn*
- 24. maj** Pinsedag kl. 10, Lizette Harritsø Lauritzen, *Sandhedens ånd, Helligånden*